

**MAYIS 2024 VE ÖNCESİ TARİH BASKILI
HUKUKUN TEMEL KAVRAMLARI
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ**

- 1- *Kitap genelinde "Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu" ifadesi "Hakimler ve Savcılar Kurulu" olarak düzenlenmiştir.*
- 2- *Kitap genelinde "kanun hükmünde kararname, tüzük" ifadesi "Cumhurbaşkanlığı kararnamesi" olarak değiştirilmiştir.*
- 3- *İçindekiler başlığı, iii. sayfada yer alan BÖLÜM 2'nin altında "Kanun Hükmünde Kararnameler" başlığı "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" olarak değiştirilmiştir.*
- 4- *Ünite 1, Sayfa 9, "Öğrenme Çıktısı", "İlişkilendir" kısmı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.*

İnsanların hukuk kurallarına hangi sebeplerle uyduklarını değerlendirmek için Ufuk Aydın'ın "Temel Hukuk Dersleri" Sekizinci Basım. Ankara: Nisan Kitabevi Yayınları, 2019 adlı eserini inceleyiniz.
- 5- *Ünite 1, Sayfa 10, "sağ sütun ikinci paragraf" son satır, "...alacaklıya alacağını ödeyecektir" ifadesi "...borçlu-ya alacağını ödeyecektir" şekilde değiştirilmiştir.*
- 6- *Ünite 1, Sayfa 13, "Öğrenme Çıktısı", "İlişkilendir" kısmı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.*

"Cebri icra" kavramı hakkında daha geniş bilgi sahibi olabilmek için, Muhammet Özekes'in "Temel Hukuk Bilgisi" On İkinci Basım. İstanbul: Oniki Levha Yayıncılık. 2022 adlı eserini inceleyiniz.
- 7- *Ünite 1, Sayfa 17, "neler öğrendik? " 7. sorunun "e" şıkkı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.*

7. Korkutma ile gerçekleştirilen bir hukuki işlem aşağıdaki yaptırım türlerinden hangisi ile geçersizdir?

 - A. Yokluk
 - B. Kısmi butlan
 - C. Mutlak butlan
 - D. Nispi butlan
 - E. İhtar
- 8- *Ünite 2, Sayfa 21, GİRİŞ başlığı altında 11. satırda "kanun hükmünde kararname, tüzük" ifadesi "Cumhurbaşkanlığı kararnamesi" olarak değiştirilmiştir.*
- 9- *Ünite 2, Sayfa 21, KAYNAK KAVRAMI VE HUKUK başlığı altındaki 15. Satırda yer alan "Bakanlar Kurulu tüzükler bakımından" ifadesi "Cumhurbaşkanlığı" olarak değiştirilmiştir.*
- 10- *Ünite 2, Sayfa 23, Anayasa başlığı altındaki 2. paragrafın altına "21.01.2017 tarihinde 6771 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla Anayasa'da önemli değişiklikler yapılmıştır." cümlesi eklenmiştir.*

- 11- **Ünite 2, Sayfa 23, Anayasa başlığı altına "Anayasanın değiştirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte biri tarafından....." ifadesiyle başlayan 6. bir paragraf eklenmiştir.**

Anayasa'nın değiştirilmesi Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az üçte biri tarafından yazıyla teklif edilebilir. Anayasa'nın değiştirilmesi hakkındaki teklifler Genel Kurulda iki defa görüşülür. Değiştirme teklifinin kabulü Meclisin üye tamsayısının beşte üç çoğunluğunun gizli oyuyla mümkündür. Anayasa'nın değiştirilmesi hakkındaki tekliflerin görüşülmesi ve kabulü, bu maddedeki kayıtlar dışında, kanunların görüşülmesi ve kabulü hakkındaki hükümlere tâbidir. Cumhurbaşkanı Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları, bir daha görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderebilir. Meclis, geri gönderilen Kanunu, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile aynen kabul ederse Cumhurbaşkanı bu Kanunu halkoyuna sunabilir. Meclisce üye tamsayısının beşte üçü ile veya üçte ikisinden az oyla kabul edilen Anayasa değişikliği hakkındaki Kanun, Cumhurbaşkanı tarafından Meclise iade edilmediği takdirde halkoyuna sunulmak üzere Resmî Gazetede yayımlanır. Doğrudan veya Cumhurbaşkanı'nın iadesi üzerine, Meclis üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile kabul edilen Anayasa değişikliğine ilişkin kanun veya gerekli görülen maddeleri Cumhurbaşkanı tarafından halk oyuna sunulabilir. Halkoylamasına sunulmayan Anayasa değişikliğine ilişkin Kanun veya ilgili maddeler Resmî Gazetede yayımlanır. Halkoyuna sunulan Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların yürürlüğe girmesi için, halkoylamasında kullanılan geçerli oyların yarısından çoğunun kabul oyu olması gerekir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunların kabulü sırasında, bu Kanunun halkoylamasına sunulması halinde, Anayasa'nın değiştirilen hükümlerinden, hangilerinin birlikte hangilerinin ayrı ayrı oylanacağını da karara bağlar. Halkoylamasına, milletvekili genel ve ara seçimlerine ve mahalli genel seçimlere iştiraki temin için, kanunla para cezası dahil gerekli her türlü tedbir alınır.

- 12- **Ünite 2, Sayfa 24, Kanunlar başlığı altındaki 2. paragrafın "1982 Anayasası kanunların ne şekilde çıkarılacağını ayrıntılarıyla (Ana. m. 88-89) anlatmıştır." ilk cümlesinden sonrası bir sonraki başlığa kadar (internet kaynak kutucukları hariç) çıkarılmıştır. Çıkarılan kısımlara aynı başlık altındaki 2.ve 3. paragrafları eklenmiştir.**

1982 Anayasası kanunların ne şekilde çıkarılacağını ayrıntılarıyla (Ana. m. 88-89) anlatmıştır. Kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir. Kanun tekliflerinin Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülme usul ve esasları içtüzükle düzenlenir (Ana. m. 88). Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz (Ana. m. 96).

Türkiye Büyük Millet Meclisi, geri gönderilen kanunu üye tam sayısının salt çoğunluğu ile aynen kabul ederse, kanun Cumhurbaşkanı'nca yayımlanır; Meclis, geri gönderilen kanunda yeni bir değişiklik yaparsa, Cumhurbaşkanı değiştirilen kanunu tekrar Meclise geri gönderebilir (Ana. m. 89).

- 13- **Ünite 2, Sayfa 25, "Kanun Hükmünde Kararnemeler" başlığı ve içeriği çıkarılmış yerine "Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" başlığı ve içeriği eklenmiştir.**

Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi

Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı tarafından, Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir (Ana. m. 8). Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile düzenlenemez. Anayasada münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.

Cumhurbaşkanı, kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilir.

Kararnemeler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse Resmi Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer. (Ana. m. 104).

Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tâbi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Kanun hükmündeki bu kararnemeler Resmi Gazetede yayımlanır, aynı gün Meclis onayına sunulur.

Savaş ve mücbir sebeplerle Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplanamaması hariç olmak üzere; olağanüstü hal sırasında çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnemeleri üç ay içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde görüşülür ve karara bağlanır. Aksi halde olağanüstü hallerde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamesi kendiliğinden yürürlükten kalkar (Ana. m. 119).

Anayasa Mahkemesi, kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün Anayasa'ya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler ve bireysel başvuruları karara bağlar. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler. Ancak, olağanüstü hallerde, ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla, Anayasa Mahkemesinde dava açılmaz (Ana. m. 148). Kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açabilme hakkı, Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir (Ana. m. 150). Anayasa Mahkemesinde doğrudan doğruya iptal davası açma hakkı, iptali istenen kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi veya İttüzüğün Resmi Gazetede yayımlanmasından başlayarak altmış gün sonra düşer (Ana. m. 151). Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır (Ana. m. 152).

14- Ünite 2, Sayfa 26, "Yönetmelikler" başlığı altındaki içerik çıkarılmıştır. Yerine aşağıdaki metin eklenmiştir.

Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler. Hangi yönetmeliklerin Resmi Gazetede yayımlanacağı kanunda belirtilir (Ana. m. 124). Yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse Resmi Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer (Ana. m. 104).

15- Ünite 2, Sayfa 35, Öğrenme çıktıları ve bölüm özetinin (1. Hukukun kaynaklarını açıklayabilme), 2. paragrafının 11. satırındaki "Kanun hükmünde kararnameler..." ifadesi ile başlayan cümle ve sonrası çıkarılmıştır. Yerine aşağıdaki metin eklenmiştir.

Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tâbi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.

16- Ünite 2, Sayfa 36, Öğrenme çıktıları ve bölüm özetinin (2. Pozitif hukukun kaynaklarını tanımlayabilme), 16. satırında "Kanun hükmünde kararnameler...." ile başlayan ve bu cümleden sonra gelen "Bakanlar kurulu kanunların uygulanmasını..." cümlesi çıkarılmıştır. Bunun yerine 16-24 satırları ("Cumhurbaşkanı, yürütme" ile başlayıp "şartıyla, yönetmelikler çıkarılabilir." ile biten) arasındaki içerik eklenmiştir.

.... Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Olağanüstü hallerde Cumhurbaşkanı, olağanüstü halin gerekli kıldığı konularda, 104 üncü maddenin onyedinci fıkrasının ikinci cümlesinde belirtilen sınırlamalara tâbi olmaksızın Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.

17- Ünite 2, Sayfa 37, "öğrenme çıktıları ve bölüm özeti" başlığındaki 4. öğrenme çıktısı 10. satırdaki "Resmî Gazete'de yayımdan sonraki 45. günde Türkiye'nin her tarafında, aynı anda yürürlüğe girer" ifadesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Resmî Gazete'de yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

18- Ünite 2, Sayfa 38, "Neler Öğrendik", 1. Sorunun D şikkındaki "Tüzük" ifadesi "Yönerge" olarak değiştirilmiştir.

19- Ünite 2, Sayfa 38, "Neler Öğrendik", 2. Sorunun A şikkındaki "Tüzük" ifadesi "Yönerge" olarak değiştirilmiştir.

- 20- Ünite 2, Sayfa 38, “Neler Öğrendik”, 2. Sorunun E şikkındaki “Kanun Hükmünde Kararname” ifadesi “Cumhurbaşkanlığı kararnamesi” olarak değiştirilmiştir.
- 21- Ünite 2, Sayfa 38, “Neler Öğrendik”, 5. Sorunun C şikkındaki “Tüzük” ifadesi “Yönerge” olarak değiştirilmiştir.
- 22- Ünite 2, Sayfa 38, “Neler Öğrendik?” 7. sorunun A şikkı aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.
A. Resmî Gazete’de yayımlandığı gün
- 23- Ünite 2, Sayfa 39, “Neler Öğrendik Yanıt Anahtarı ” 7. sorunun doğru cevabı A şikkı olarak değiştirilmiştir.
- 24- Ünite 4, Sayfa 72, ilk paragrafın son cümlesinden önce aşağıdaki cümle eklenmiştir.
2024 yılı itibarıyla Türkiye’de bölge adliye mahkemeleri 18 ayrı bölgede faaliyet göstermektedir.
- 25- Ünite 4, Sayfa 74, “Bölge Adliye Mahkemeleri” başlığı altındaki 2. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.
Türkiye’de Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Denizli, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Konya, Sakarya, Samsun, Tekirdağ, Trabzon, Van illerinde bölge adliye mahkemeleri kurulmuş olup ve bu mahkemelerin yargı çevreleri Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenerek Resmî Gazete’de ilân edilmiştir.
- 26- Ünite 4, Sayfa 77, “Öğrenme Çıktısı”, “İlişkilendir” kısmı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
Yargı örgütümüzdeki özel mahkemeler hakkında bilgi almak için Muhammet Özkes’in “Temel Hukuk Bilgisi (12. Baskı, İstanbul, 2022) eserini inceleyiniz.
- 27- Ünite 4, Sayfa 78, sondaki maddelerden önceki paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.
Bölge idare mahkemesi dairelerinin görevleri şunlardır (2576 s.K. m. 3/D):
- 28- Ünite 4, Sayfa 80, “Öğrenme Çıktısı”, “İlişkilendir” kısmı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
İdari Yargı hakkında ayrıntılı bilgi almak için, Zehreddin Aslan, İdari Yargılama Hukuku, 4. Baskı, Ankara 2023 adlı eserini inceleyiniz.
- 29- Ünite 4, Sayfa 80, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yapısı başlığı altındaki ilk paragrafın 6. satırında “on yedi” ifadesi “on beş” olarak ve 7. satırında “on dördü” ifadesi “on ikisi” olarak değiştirilmiştir.
- 30- Ünite 4, Sayfa 80, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yapısı başlığı altında “Cumhurbaşkanı” maddesi ile başlayan ilk alt madde “Üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay genel kurulunca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden;” şeklinde düzeltilmiştir.
- 31- Ünite 4, Sayfa 82, “Öğrenme Çıktısı”, “İlişkilendir” kısmı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
Anayasa Mahkemesi’nin görev ve yetkileri hakkında aşağıdaki bağlantıyı takip ederek bilgi alabilirsiniz.
Anayasa Mahkemesi İnternet Sayfası
<https://www.anayasa.gov.tr/tr/mahkeme/gorev-ve-yetkileri/norm-denetimi/>

- 32- Ünite 4, Sayfa 81, "Anayasaya Uygunluk Denetimi" başlığının alt başlığı olan "soyut norm denetimi" alt başlığının 9. satırına "Ancak, olağanüstü hallerde ve savaş hallerinde çıkarılan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla Anayasa Mahkemesinde iptal davası açılmaz." içeriği eklenmiştir.
- 33- Ünite 4, Sayfa 81, "Anayasaya Uygunluk Denetimi" başlığının ilk alt başlığı olan "soyut norm denetimi" alt başlığının 14. satırında yer alan "Cumhurbaşkanına, iktidar ve ana muhalefet partisi...(AY m. 150)." içeriğinin yerine "Cumhurbaşkanına, Türkiye Büyük Millet Meclisinde en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubuna ve üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere aittir (AY m. 150)." cümlesi gelmiştir.
- 34- Ünite 4, Sayfa 81, "Anayasaya Uygunluk Denetimi" başlığının ikinci alt başlığı olan "somut norm denetimi" alt başlığının sonuna "Ancak, mahkemenin nihai karar kesinleşinceye kadar Anayasa Mahkemesi tarafından karar verilirse, davaya bakan mahkeme bu karara uymak zorundadır." cümlesi eklenmiştir.
- 35- Ünite 4, Sayfa 81, Anayasa Mahkemesinin Diğer Görevleri başlığı altındaki 1. madde "Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, Cumhurbaşkanı yardımcılarını, bakanları, Anayasa mahkemesi, Yargıtay, Danıştay başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet başsavcivekilini, Hakimler ve Savcılar Kurulu ve Sayıştay başkan ve üyelerini, Genelkurmay başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlarını görevleri ile ilgili suçlardan dolayı Yüce divan sıfatıyla yargılamak" şeklinde düzenlenmiş olarak eklenmiştir.
- 36- Ünite 4, 82. Sayfa, "Anayasa Mahkemesinin Çalışma Usulü" başlığı altındaki ilk paragrafın 5. satırındaki "on iki üye" ifadesi "on üye" olarak düzeltilmiştir.
- 37- Ünite 4, Sayfa 83, "Mali Yargı", başlığının son paragrafı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.
İlgililer, Sayıştay daireleri tarafından verilen kararlara karşı duruma göre temyiz, yargılamanın yenilenmesi ve karar düzeltme yoluna başvurabilir (6085 sayılı Kanun m. 55-57).
- 38- Ünite 4, Sayfa 84, "Öğrenme Çıktısı", "İlişkilendir" kısmı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.
Uyuşmazlık Yargısı hakkında bilgi sahibi olmak için Gözler, Kemal Gözler'in " Hukukun Temel Kavramları 21. Baskı, Ekin Basım Yayın, Bursa, 2023 adlı kitabını inceleyiniz.
- 39- Ünite 4, Sayfa 83, DİĞER YARGI KOLLARI başlığı altında yer alan ilk paragrafın sonuna "Anayasa'nın askeri yargıyı düzenleyen 145'nci maddesi, Askeri Yargıtayı düzenleyen 156 ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'ni düzenleyen 157'nci maddesi, Anayasa'da değişiklik yapan 16.4.2017 tarihli ve 6771 Sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılmıştır. Buna göre, asker kişileri ve askerliği ilgilendiren hukuki uyuşmazlıklar ilgisine göre idari yargı veya adli yargı kolundaki mahkemelerde görülecektir." içeriği eklenmiştir.
- 40- Ünite 4, Sayfa 85, ilk dört paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.
... Dokuz yıl görev yapmak üzere seçilen hâkimler süreleri dolunca tekrar seçilemezler. Ancak yerlerine başka hakim seçilene kadar görevlerini sürdürürler.
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin karar organları şunlardır:
- Tek Yargıç
 - Komite
 - Daire
 - Büyük Daire
- Mahkeme, başvuruları incelemek üzere tek yargıç, üç yargıçlı komite, yedi yargıçlı Daire ve onyediy yargıçlı Büyük Daire düzeninde toplanır.

Tek yargıç, ek inceleme gerekli değilse, Mahkeme'ye yapılan bir başvurunun kabul edilemez olduğuna veya işlemden kaldırılmasına karar verebilir. Verilen karar kesindir. Tek yargıç, bir başvurunun kabul edilmez olduğuna veya işlemden kaldırılmasına karar vermezse ek inceleme için bunu bir komite ya da Daire'ye gönderir.

Mahkeme önüne gelen başvuruların incelenebilmesi için üç hâkimden oluşan *Komiteler* oluşturulur. Bir komite, önüne gelen bir bireysel bir başvuruda ek inceleme gerekmez alınabilecekse oybirliği ile başvurunun kabul edilemez olduğuna veya işlemden kaldırılmasına karar verebilir. Ayrıca davadaki temel sorun, Sözleşme ve Protokollerinin uygulanması veya yorumlanması ile ilgili olup, zaten Mahkeme'nin yerleşik içtihadının konusu ise, davayı kabul edilebilir bulabilir ve aynı zamanda davanın esasına ilişkin karar verebilir. Komitenin kabul edilebilirlik kararı ile esasa ilişkin kararı kesindir.

- 41- **Ünite 4, 85. Sayfa, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Başvuru ve İnceleme" başlığı altındaki 2. paragraf aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.**

Kişilerin mahkemeye başvuru yapabilmeleri için iç hukuk yollarını tüketmiş olmaları gerekmektedir. Başvuru süresi iç hukuktaki kesin karar tarihinden itibaren dört aydır.

- 42- **Ünite 4, Sayfa 83, "Uyuşmazlık Yargısı" başlığı altındaki ikinci paragrafın ilk cümlesi "Uyuşmazlık Mahkemesi bir başkan ile altı asil, altı yedek üyeden kurulur (2247 s.K. m. 2, 1)." şeklinde düzenlenmiştir.**

- 43- **Ünite 4, Sayfa 86, "Öğrenme Çıktısı", "İlişkilendir" kısmı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.**

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine başvuru usulü konusunda kısa ve şematik bilgi için Mahkemenin resmî internet sitesini (https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/Case_processing_Court_TUR) inceleyiniz.

- 44- **Ünite 4, Sayfa 84'de yer alan ve sağ tarafta kalan 4 maddenin sondan ikisi çıkarılmış ve 2. madde ise "İdari yargı yararına ileri sürülmüş ise Danıştay Başsavcısı uyuşmazlık çıkarmaya yetkili makamdır." şeklinde düzenlenmiştir. Ayrıca 2. maddeden sonra gelen ilk cümle ise "Olumsuz görev uyuşmazlığı ise adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi..." şeklinde yapılmıştır.**

- 45- **Ünite 4, Sayfa 88, Öğrenme Çıktıları ve Bölüm Özeti'nin Diğer Yargı Kolları başlığı altındaki ilk iki madde çıkarılmıştır. Maddelerin üstündeki "Diğer yargı kolları, askeri idari yargı....dörde ayrılır." ifadesi "Diğer yargı kolları mali yargı ve uyuşmazlık yargısıdır:" şeklinde düzenlenmiştir.**

- 46- **Ünite 4, Sayfa 89, Neler Öğrendik, 2. sorusunun başında yer alan "Bir kanun hükmünde" ifadesi "Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin" şeklinde düzenlenmiştir.**

- 47- **Ünite 4, Sayfa 89, Neler Öğrendik 10. soru çıkarılarak yerine aşağıdaki soru eklenmiştir.**

10. Aşağıdakilerden hangisi Anayasa Mahkemesi'nin görevlerinden biri **değildir**?

- A. Yüce Divan sıfatıyla yargılama yapmak
- B. Gönderilen kanun tasarıları ve teklifleri hakkında görüş bildirmek
- C. Siyasi partilerin devlet yardımından yoksun bırakılmasına ilişkin davaları karara bağlamak
- D. Mahkeme üyeleri arasında Uyuşmazlık Mahkemesi başkanı ve başkanvekilini seçmek
- E. Temel hak ve hürriyetlerin ihlali nedeniyle yapılan bireysel başvuruları karara bağlamak

- 48- **Ünite 4, Sayfa 90, 10. B "Yanıtınız yanlış ise "Anayasa Yargısı" konusunu yeniden gözden geçirin." şeklinde düzenlenmiştir.**

- 49- Ünite 5, Sayfa 96, Şekil 5.1'de "Koruyucu Yenilik Doğuran Haklar", "Kurucu Yenilik Doğuran Haklar" şeklinde düzenlenmiştir.
- 50- Ünite 5, Sayfa 102, Rehin hakları paragrafının son iki paragrafı çıkarılmış, yerine ilk paragrafın devamı olarak "Ayrıca belirtmek gerekir ki, teslimsiz taşınır rehni hakkının güvence olarak kullanılmasının yaygınlaştırılması ve Rehinli Taşınır Sicili'nin işleyişinin düzenlenmesi için 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu çıkarılmıştır (bkz. 28.10.2016 tarih ve 29871 sayılı Resmi Gazete)." içeriği eklenmiştir.
- 51- Ünite 5, Sayfa 104, Maddi Olmayan Mallar Üzerindeki Mutlak Haklar paragrafının altında yer alan 26. satırdaki "5101 sayılı" ifadesinden sonra "ve 23.01.2008 tarih ve 5728 sayılı" ifadesi eklenmiştir.
- 52- Ünite 5, Sayfa 104, Maddi Olmayan Mallar Üzerindeki Mutlak Haklar başlığı altına 2. Paragraf olarak "Marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ve geleneksel ürün adlarına ilişkin hakların korunması ve bu suretle teknolojik, ekonomik ve sosyal ilerlemenin gerçekleşmesine katkı sağlamak üzere 22.12.2016 tarih ve 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu çıkarılmıştır. Bu Kanun; marka, coğrafi işaret, tasarım, patent, faydalı model ve geleneksel ürün adlarına ilişkin başvuruları, tescil ve tescil sonrası işlemleri ve bu hakların ihlaline dair hukuki ve cezai yaptırımları kapsamaktadır." içeriği eklenmiştir.
- 53- Ünite 6, Sayfa 144, "neler öğrendik yanıt anahtarı" 3.sorunun yanıtı aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.
3.A Yanıtınız yanlış ise "Hakkın Kazanılması" konusunu yeniden gözden geçiriniz.
- 54- Ünite 8, Sayfa 184, ANAYASA HUKUKU başlığı altında ilk paragrafın sonunda "mevcut haliyle hükümet sistemimiz hala..." şeklinde başlayan "yürütme organı (Cumhurbaşkanı+Bakanlar Kurulu)" ile biten içerik çıkarılmıştır. Çıkarılan içeriğin yerine, aynı başlık altında 13. satırda "sistemin en fazla yarı başkanlık olduğu..." şeklinde başlayan ve yan sütunda "Cumhurbaşkanlığı ve onun şekillendirdiği yürütme," ile biten içerik eklenmiştir. Eklenen içeriğin "hizmetlerini yürütmektedir." ile biten son cümlesinden sonra "Bununla birlikte Anayasa'da gösterilen sınırlar içerisinde Cumhurbaşkanı çıkartacağı kararnemelerle faaliyet alanı içerisinde gerekli gördüğü birçok düzenlemeyi de doğrudan yapabilecektir." cümlesi eklenmiştir.
- 55- Ünite 8, Sayfa 184, ANAYASA HUKUKU başlığı altında ikinci paragrafın giriş cümleleri "Tarihsel süreçte 1924 Anayasası'nda güçler birliği ilkesinin benimsendiği, 1961 Anayasası'nda ise yumuşak güçler ayrılığı ilkesinin kabul edildiği görülmektedir. 1982 Anayasası da başlangıçta aynı sistemi benimsemekteydi. Ancak gerek 1961 gerekse 1982 Anayasa'ları ilk ortaya çıktıklarında bir önceki Anayasa'ya tepkinin izlerini taşımaktaydılar. Bu bağlamda başlangıçta" şeklinde düzenlenecektir. Bu paragrafın sonuna yani bir sonraki başlığın hemen üstüne "Ancak yukarıda da belirttiğimiz üzere, 2017 değişiklikleri sonrasında 1982 Anayasası'nın başlangıçta kabul ettiği hükümet sistemi tümünden değişmiş ve hükümet sistemimiz parlamenter sistemden başkanlık sistemine evrilmiştir." içeriği eklenmiştir.
- 56- Ünite 8, Sayfa 187, Anayasa'ya Göre Devlet Organları başlığı altında 2. satırda "yumuşak güçler" ifadesi "kuvvetler" olarak değiştirilmiştir. 7. Satırdan sonra, aynı başlığın altında ilk paragrafın son satırında "Bu hususlar Anayasa madde 7, 8 ve 9'da...." şeklinde başlayıp "Madde 9- Yargı yetkisi...." ile biten içerik eklenmiştir.
- 57- Ünite 8, Sayfa 187, Yasama başlığı altında 3. satırda "550 milletvekilinden" ifadesi "600 milletvekilinden" olarak değiştirilmiştir.
- 58- Ünite 8, Sayfa 187, Yasama başlığı altında 4. satırda "Yirmi beş yaşını dolduran her..." ifadesi ile başlayıp "Bu bağlamda Anayasa'nın m76/1'e göre;" ile biten içerik çıkarılarak yerine "On sekiz yaşını dolduran her türk milletvekili seçilebilir. Bununla birlikte;" ifadesi gelmiştir.

59- Ünite 8, Sayfa 187, Yasama başlığı altında ikinci paragraf, yani maddelerden sonra gelen paragraf çıkarılarak, paragrafın yerine "Hakimler ve savcılar, yüksek yargı organları mensupları, yükseköğretim kurumlarındaki öğretim elemanları, Yükseköğretim kurulu üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarının memur statüsündeki görevlileri ile yaptıkları hizmet bakımından işçi niteliği taşımayan diğer kamu görevlileri ve Silahlı Kuvvetler mensupları, görevlerinden çekilmedikçe aday olamazlar ve milletvekili seçilemezler (Any. m.76). Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri beş yılda bir aynı günde yapılır. Süresi biten milletvekili yeniden seçilebilir (Any. m.77)." içeriği eklenmiştir.

60- Ünite 8, Sayfa 188'de yer alan Yürütme başlığı altındaki içerik tümüyle çıkarılarak, yerine aşağıdaki metin eklenmiştir.

2017 Anayasa değişikliğinden sonra hükümet sistemimizde yürütme organı, Cumhurbaşkanından oluşan tek ayaklı bir erk olarak yapılandırılmıştır. Cumhurbaşkanı, kırk yaşını doldurmuş, yükseköğrenim yapmış, milletvekili seçilme yeterliliğine sahip Türk vatandaşları arasından, doğrudan halk tarafından seçilir.

Cumhurbaşkanının görev süresi beş yıldır. Bir kimse en fazla iki defa Cumhurbaşkanı seçilebilir. Cumhurbaşkanlığına, siyasi parti grupları, en son yapılan genel seçimlerde toplam geçerli oyların tek başına veya birlikte en az yüzde beşini almış olan siyasi partiler ile en az yüz bin seçmen aday gösterebilir. Cumhurbaşkanı seçilen milletvekilinin Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliği sona erer. Genel oyla yapılacak seçimde, geçerli oyların salt çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir. İlk oylamada bu çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamayı izleyen ikinci pazar günü ikinci oylama yapılır. Bu oylamaya, ilk oylamada en çok oy almış iki aday katılır ve geçerli oyların çoğunluğunu alan aday, Cumhurbaşkanı seçilir. Seçimlerin tamamlanamaması halinde, yenisi göreve başlayıncaya kadar mevcut Cumhurbaşkanının görevi devam eder (Any. m.101).

Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri Any. m.104'te şu şekilde düzenlenmiştir;

- Cumhurbaşkanı Devletin başıdır. Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir.
- Cumhurbaşkanı, Devlet başkanı sıfatıyla Türkiye Cumhuriyetini ve Türk Milletinin birliğini temsil eder;
- Anayasa'nın uygulanmasını, Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin eder.
- Gerekli gördüğü takdirde, yasama yılının ilk günü Türkiye Büyük Millet Meclisinde açılış konuşmasını yapar.
- Ülkenin iç ve dış siyaseti hakkında Meclise mesaj verir.
- Kanunları yayımlar.
- Kanunları tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisine geri gönderir.
- Kanunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün tümünün veya belirli hükümlerinin Anayasa'ya şekil veya esas bakımından aykırı oldukları gerekçesiyle Anayasa Mahkemesinde iptal davası açar.
- Cumhurbaşkanı yardımcılarını atar ve görevlerine son verir.
- Üst kademe kamu yöneticilerini atar, görevlerine son verir ve bunların atanmalarına ilişkin usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenler.
- Yabancı devletlere Türkiye Cumhuriyetinin temsilcilerini gönderir, Türkiye Cumhuriyetine gönderilecek yabancı devlet temsilcilerini kabul eder.
- Milletlerarası andlaşmaları onaylar ve yayımlar.
- Anayasa değişikliklerine ilişkin kanunları gerekli gördüğü takdirde halkoyuna sunar.
- Milli güvenlik politikalarını belirler ve gerekli tedbirleri alır.
- Türkiye Büyük Millet Meclisi adına Türk Silahlı Kuvvetlerinin Başkomutanlığını temsil eder.
- Türk Silahlı Kuvvetlerinin kullanılmasına karar verir.
- Sürekli hastalık, sakatlık ve kocama sebebiyle kişilerin cezalarını hafifletir veya kaldırır.
- Cumhurbaşkanı, yürütme yetkisine ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarabilir. Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleriyle dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez. Anayasa'da münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Kanunda açıkça düzenlenen konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz. Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile kanunlarda farklı hükümler bulunması halinde, kanun hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisinin aynı konuda kanun çıkarması durumunda, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi hükümsüz hale gelir.

- Cumhurbaşkanı, kanunların uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilir. Kararnameler ve yönetmelikler, yayımdan sonraki bir tarih belirlenmemişse, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girer.
- Cumhurbaşkanı, ayrıca Anayasada ve kanunlarda verilen seçme ve atama görevleri ile diğer görevleri yerine getirir ve yetkileri kullanır.

61- Ünite 8, Sayfa 195, İDARE HUKUKU başlığı altındaki ilk iki paragraf çıkarılarak, yerini aynı başlık altındaki ilk üç paragrafı alacaktır.

İdare hukuku, idarenin kuruluş ve işleyişini inceleyen hukuk dalıdır. İdare hukukunun temel konuları; idari yapı, kamu görevlileri, idari işlemler, kamu malları ve yönetimin denetimidir. İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir. İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır. Kamu tüzelkişiliği, ancak kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur (Any. m.23). Cumhurbaşkanı, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler (Any. m.124).

Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, ekonomik şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre, illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır. İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır. Kamu hizmetlerinin görülmesinde verim ve uyum sağlamak amacıyla, birden çok ili içine alan merkezi idare teşkilatı kurulabilir. Bu teşkilatın görev ve yetkileri kanunla düzenlenir (Any m.126).

Mahalli idareler ise; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir. Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir (Any m.127).

62- Ünite 8, Sayfa 196, MALİ HUKUK başlığı altındaki son paragrafın sondan iki cümlesi çıkarılarak, yerine aşağıdaki metin gelmiştir.

Kamu idarelerinin ve kamu iktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları yıllık bütçelerle yapılır. Mali yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü ile yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller kanunla düzenlenir. Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz. Cumhurbaşkanı bütçe kanun teklifini, mali yılbaşından en az yetmiş beş gün önce, Türkiye Büyük Millet Meclisine sunar. Bütçe teklifi Bütçe Komisyonunda görüşülür. Komisyonun elli beş gün içinde kabul edeceği metin Genel Kurulda görüşülür ve mali yılbaşına kadar karara bağlanır. Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir. Harcanabilecek tutarın Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle aşılabileceğine dair bütçe kanununa hüküm konulamaz (Any. m.161).

63- Ünite 8, Sayfa 199, Öğrenme Çıktıları ve Bölüm Özeti, Anayasa Hukuku özetinin üçüncü ve dördüncü cümlesi çıkarılarak, yerine "1982 anayasasında Türkiye Cumhuriyeti devletinin hükümet sistemi olarak, güçlerin ayrılığı ilkesine dayanan ve Cumhurbaşkanlığı sistemi olarak da ifade edilen, başkanlık sistemi benimsenmiştir." eklenmiştir.

64- Ünite 8, Sayfa 202, Neler Öğrendik 9. soru çıkarılarak, yerine aşağıdaki gibi yeni soru eklenmiştir.

9. I. Yönetmelik
- II. Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
- III. Kanun

Anayasaya göre kamu tüzel kişiliği yukarıdakilerden hangisiyle kurulabilir?

- A. Yalnız I
- B. Yalnız II
- C. Yalnız III
- D. I ve II
- E. II ve III